لزوم بررسی تاریخ کتابت تعلیقه علامه تهرانی

(00:29)

در جلسه قبل مطالبی مطرح شد. آقا فرموده بودند ایزده سال در این مسائل تحقیق کرده‌ام؛ اطلاعاتی که در مسیر تمرکز بر یک مطلب به دست کسی می‌آید خیلی مغتنم است. ان شاءالله ما هم استفاده کنیم. هر چه در ذهن قاصر من واضح است و می‌فهمم عرض می‌کنم تا ایشان هم جواب بدهند.

در مورد رساله مرحوم آقای تهرانی، صفحه چهل و شش مطلبی را عرض کردم. ایشان یک پاورقی داشتند. بعد از اینکه در دو-سه صفحه ضابطه‌ای که تعبیر «اَلمَعنَی الذی» داشتند را توضیح دادند، در پاورقی فرمودند: **«و لایذهب علیک ان هذه الضابطة الکلیة انما هی علی تقدیر کفایة مجرد وجود الدلیل. اما علی تقدیر لزوم امکان تحقق الرویة الفعلیة فی کل بلد بلد بعد رویة فعلیة فی بلد ما کما سیجیء بیانه بما لا مزید علیه فغیر سدید»**[d1]؛ یعنی این ضابطه هم درست نیست. **«فعلیه لا تنتج الرویة فی بلد الا دخول الشهر فی ذلک البلد فقط. و لایسری الحکم الی ای بلد آخر الا اذا اتحد عرفا»**[d2]؛ یعنی درست یکی باشند عرفاً. الآن در زمان ما باید پی جویی بشود. در ذهنم مطرح است آیا این تعلیقه ای را که اضافه کرده اند، بعد از این بوده که سه مرسله انجام شده و می خواسته کتاب چاپ بشود این را اضافه کردند؟ مثلاً نسخه اوّلی که به محضر استادشان به نجف فرستادند، آیا یک نسخه از آن هم نزد خودشان نگه داشته‌اند؟ مثلاً آن زمان زیراکس بود. اول کلمه فتوکپی می‌گفتند، بعد زیراکس آمد، پولوکپی هم می‌گفتند. فتوکپی هم که عکس بود. این را پولوکپی می‌گفتند. ما که برای عده قدیم هستیم اینها را یادمان هست. آیا این تعلیقه همراه نسخه اول بوده؟ این تعلیقه را نزد استادشان فرستاده‌اند؟

شاگرد: بعید است. چون خودشان می‌گویند در آینده می‌گویم. می‌فرمایند همانطوری که در آینده واضح خواهد شد.

استاد: آن آینده را در همین موسوعه اولی هم توضیح داده‌اند. علی ای حال بیت ایشان هنوز هستند. خوب است آدم سؤال کند که نسخه اول را برای خودشان نگه داشته‌اند یا نه. در بیت استادشان در نجف، آیا نسخه ای از نامه ایشان موجود هست یا از بین رفته است؟ اینها نکات خوبی است؛ برای دقائقی علمی که تفاوتهایی پیش می‌آید، آدم باید بفهمد. چرا؟ همان فرمایشی است که تکرار می‌کنم. اینها مهم است. فرمایش مرحوم آقای آسید علی نجف آبادی است؛ که مرحوم آقای کازرونی می‌گفتند اعجوبه‌ای بود؛ هم در علمیت بالا بودند، هم ظاهراً در بی آلایشی در رفتار بالا بودند. آقای کازرونی جمله‌ای می‌گفتند که من الآن نمی‌گویم. من برای احترام آسید علی نمی‌گویم. اما آقای کازرونی می‌گفتند؛ به این خاطر که می‌خواستند بگویند ایشان این قدر بی آلایش بود. با اینکه اینقدر در علمیت هم بالا بودند.

شاگرد: شما نقل قول کنید.

استاد: نه، آقای کازرونی خودشان در اصفهان حاضر بودند. آقای آسید علی را دیده بودند. در محفلی گفتند که شمسیه می‌فرمودند. دو-سه نفر بودند که این را گفتند. به این عنوان می‌خواستند بگویند که بی آلایشی ایشان را بگویند. حالا من بگویم و همه بشنوند نسبت به آسید علی بی احترامی است. چیزی مهمی نیست. ساده است. علی ای حال می‌گفتند. آقای آسید علی بزرگ بودند. مدرس معقول بودند، فقه بودند، اصول بودند. رضوان‌الله‌علیه! حیف که این علماء خیلی تکرار نمی‌شوند؛ خصوصیاتشان، بزرگواری‌شان. حاج آقا مکرر می‌گفتند مراجعه به تراجم علماء به‌منزل مراجعه کتب اخلاق است. یکی دیگر نقل شده که بلکه بالاتر است.

آقای آسید علی وقتی نجف رفته بودند، می‌گفتند خطوط مشایخ و اساتید نجف را به من بدهید. نه آن نسخه مُبیضّه، بلکه نسخه مُسوّده را بدهید؛ که خط زده‌اند و رفته‌اند و برگشته‌اند و اصلاح کرده‌اند. بعد این را می‌گفتند که خیلی مهم است. می‌گفتند از آن جایی که یک استاد خط زده، من بیشتر استفاده می‌کنم تا جایی که یک مطلبی را سر رسانده است. چرا بیشتر استفاده می‌کنند؟ مثل آسید علی را می‌خواهد. یعنی یک محقق وقتی دارد فکر می‌کند و بحث را جلو می‌برد، چطور می‌شود که اشتباه می کند و می‌فهمد اشتباه کرده و برمی‌گردد و تصحیح می‌کند. الآن یکی از بخش‌های مهم هوش مصنوعی که روی آن کار می‌کنند، در بخش آموزش ماشین، بخش تفکر منطقی و تحلیل منطقی است. غیر از مدل‌های زبانی است که پنج شنبه عرض کردم. مدل زبانی یک چیز است. مدل‌های دیداری یک چیز است. یک بخش هم مدل استدلال است. مدل فهم منطقی است؛ یعنی هوش داد بگیرد که چطور استدلال کند. چطور تحلیل کند. در این بخش، این مطالب مهم است. یعنی یک محقق وقتی جلو می‌رود همیشه صاف به مطلوب نمی‌رسد، خودش برمی‌گردد و خط می‌زند. چطور شد که اشتباه کرد؟ آن رمز اشتباهش برای دیگران تکرار نشود. آن رمز که به دست بیاید خیلی مهم است.

شاگرد: عبارتی که از علامه تهرانی خواندید در اتحاد افق عرفاً یعنی چه؟

استاد: یعنی یک بلد واحد. مثلاً آلآن تهران، عرفا اتحاد افق دارد. ظاهراً منظورشان این است.

الآن که می‌گویم بدنبال نسخه‌ها بروید، برای این است که مثلاً یک استادی برای استادش نامه نوشته است، آن هم وقتی آدم برای استاد نامه می‌نویسند، آن هم نه برای تشریفات و تعارفات، بلکه نامه نوشته اند تا فتوای استاد را عوض کنند، خب یک تحقیق علمی حسابی باید ارائه بدهند. در این مسیر این تعلیقات مهم است که آیا در آخر کار نوشته اند؟ زمان این تعلیقه خیلی اهمیت دارد. لذا اگر دست پیدا کنیم که نسخه ی آن کجا است، خوب است. نسخه ای از آن در بیت آیت‌الله خوئی است یا نه، بیشتر می‌توانیم این تعلیقات را بفهمیم.

شاگرد۲: در نهایت با این تعلیقه می‌خواهند حتی اشتراک آفاق را هم در کنند.

[d1]??? ??? [d2]??? ???

بازبینی #2
ایجاد شده 15 ژانویه 2026 08:32:11 توسط ... .
به روزرسانی شده 15 ژانویه 2026 11:04:55 توسط ... .